

El llenguatge

El que es pretén

La n final, en mots aguts, desvetlla una suspicàcia permanent, plenament justificada pel fet que en una sèrie de mots molt extensa és l'únic tret —la seva absència— que diferencia la forma catalana de la forma castellana corresponent, i perquè no són pocs els que s'han introduït en el nostre llenguatge revestint aquesta forma castellana —doncs, amb n final—, com és «avion», «camion», «edredon», etc., en lloc de avió, camió, edredó. Aquesta suspicàcia es manifesta en el rebuig de la forma de diversos noms que, contràriament als que hem indicat, han d'anar precisament amb n final, com és ara tobogan, caïman, orangutan o saxofon. La reacció contra aquestes formes acabades en n arriba fins i tot a afectar alguns noms acabats en nt —grup, fonèticament, reduït a n—, com guant, imant, turbant o sulfumant, que hom transforma en «guà», «imà», «turbà» i «sulfumà»!

Però no és únicament en alguns noms que aquest purisme mancat de prou informació rebutja la forma acabada en n sinó també en certes formes verbals. Així, sentim sovint frases com El que es «preté» especialment en aquests casos és..., Es en aquells moments que hom es «disté» l..., i fins i tot, a cops, No hi «enté» tant com diu, en lloc, és clar, de El que es pretén, Es distén i No hi entén. Aquestes formes verbals pertanyen als verbs pretendre, distendre i entendre, respectivament, que no són, per tant, composts del verb tenir com ho són mantenir, obtenir, sostenir o retenir, els quals es conjuguen com tenir i presenten, aquests sí, la forma de la tercera persona del singular de l'indicatiu present sense n final: Manté la paraula, Obté el que vol, Sosté una idea i Reté el que ja tenia.

Cal fer observar que al costat dels verbs abstenir-se i contenir, que es conjuguen també com tenir, existeixen els verbs atendre i contendre, que es conjuguen com pretendre. Direm, així, S'atén a les circumstàncies i Contén detalls molt interessants, però Atén els clients i Contén amb un adversari difícil.

Albert Jané